

Barnombudsmannens verksamhetsplan för år 2020 – Jordens framtid och barnens rättigheter

Innehållsförteckning

Barnombudsmannens uppgifter.....	3
Prioriterat område år 2020: Jordens framtid med perspektiv på barnets rättigheter	4
Barnombudsmannens femtonde verksamhetsår.....	5
I september 2020 fyller barnombudsmannens byrå femton år. För att fira jubileumsåret ordnas en tillställning i Jyväskylä i september 2020. Planeringen av tillställningen inleds i början av året.	5
Bedömer hur barnets rättigheter omsätts i praktiken	5
Utlåtanden.....	5
Initiativ och ställningstaganden.....	5
Årsbok och verksamhetsplan	6
Berättelse till riksdagen	6
Regelbunden rapport till FN:s kommitté för barnets rättigheter	6
Följer upp, producerar och förmedlar information om barnets rättigheter.....	6
Kommunikation i barnombudsmannens verksamhet	6
Barnbarometern	7
Unga rådgivare	7
Expertklasser	7
Undersökningar och utredningar	8
Rundabordssamtal.....	8
Allmänna kommentarer från kommittén för barnets rättigheter.....	8
Föreläsningar och utbildning i anslutning till konventionen om barnets rättigheter	9
Nationella indikatorer om barns välfärd	9
Medborgarkontakt	9
Skapar nätverk och kontakter mellan olika aktörer	9
Barnombudsmannadelegationen.....	9
Arbete med intressentgrupper.....	10
Internationella kontakter	10
Veckan för barnets rättigheter	11
Besök	11
Omsorg om personalens välmående.....	11
Personal	11
Personalens välmående.....	11
Ekonomi.....	12

Barnombudsmannens uppgifter

Barnombudsmannen säkerställer att barnens ställning och rättigheter beaktas i lagstiftningen och i de beslut som fattas i samhället. Ombudsmannen bedömer och främjar genomförandet av barnets rättigheter i Finland och för fram perspektivet på barnens rättigheter i beslutsfattande och i samhällsdebatten.

Barnombudsmannen bygger upp ett samhälle som är bra och rättvist för barnen tillsammans med andra aktörer. Arbetet bygger på FN:s konvention om barnets rättigheter (FördrS 59-60/1991).

Barnombudsmannen är en självständig och oberoende statlig myndighet. Bestämmelser om barnombudsmannen finns i lagen om barnombudsmannen (1221/2004) och i statsrådets förordning om barnombudsmannen (274/2005). Administrativt arbetar ombudsmannen i anslutning till justitieministeriet. Vid barnombudsmannens byrå arbetar en jurist, en specialforskare, en överinspektör och en administrativ assistent som främjar barnens rättigheter tillsammans med ombudsmannen.

I lagen åläggs barnombudsmannen följande uppgifter:

- Bedöma hur barnens och de ungas rättigheter omsätts i praktiken.

- Påverka beslutsfattarna med perspektiv på barnen.

- Upprätthålla kontakter med barn och ungdomar och förmedla deras synpunkter till beslutsfattarna.

- Förmedla information om barnfrågor till barn, till människor som arbetar med barn, till myndigheter och till allmänheten.

- Utveckla samarbetet mellan aktörer som verkar inom barnpolitiken.

- Främja genomförandet av FN:s konvention om barnets rättigheter.

Barnombudsmannen har till uppgift att främja genomförandet av barnets intressen och rättigheter på samhällsplanet. Ombudsmannen har inte rätt att handla i ärenden som gäller enskilda barn eller familjer. Ombudsmannen kan inte ta ställning till dem eller ändra på myndigheternas beslut. Utgående från enskilda fenomen kan barnombudsmannen ändå aktualisera ärenden som är viktiga med tanke på barnens rättigheter, så att de blir föremål för samhällelig diskussion och beslutsfattning, om de i annat fall riskerar att bli utan uppmärksamhet. Barnombudsmannen påverkar bland annat genom att göra motioner, ge utlåtanden och delta i den samhälleliga diskussionen. Ombudsmannen bedömer projekt som är aktuella inom statsförvaltningen med perspektiv på barnets rättigheter och tar initiativ för att nödvändiga förändringar ska inledas.

Barnombudsmannen bygger upp kontakter mellan olika aktörer genom nätverksträffar, diskussioner och evenemang av olika slag. Samarbetspartner är bland annat myndigheter, kommuner, landskap, forskare, organisationer, religiösa samfund, företag och andra aktörer och sakkunniga inom barnpolitiken. Barnombudsmannen får stöd av en barnombudsmannadelegation. Till delegationen utses medlemmar från olika intressentgrupper.

En viktig utgångspunkt för barnombudsmannens arbete för att påverka är barnens upplevelser och åsikter, som barnombudsmannens byrå tar reda på till exempel med hjälp av unga rådgivare och barnbarometern. Barnombudsmannen rapporterar årligen till statsrådet och med fyra års intervaller till Finlands riksdag om hur barn och unga mår och om hur deras rättigheter genomförs. I årsboken berättar barnombudsmannen

om verksamheten vid barnombudsmannens byrå, genomförandet av barnets rättigheter och utvecklingen av barnens välbefinnande samt om brister som observerats i lagstiftningen. Barnombudsmannen rapporterar dessutom till FN:s kommitté för barnets rättigheter i anslutning till statens regelbundna rapportering.

Barnombudsmannen publicerar utredningar och ställningstaganden av olika slag. Barnombudsmannen besöker barn och unga och människor som arbetar med dem och möter aktörer som är intresserade av att främja barnets rättigheter.

Barnombudsmannen ska årligen publicera en verksamhetsplan (lag om barnombudsmannen 3 §). I denna verksamhetsplan beskrivs inledningsvis det prioriterade området för 2020. I utarbetandet av det prioriterade området har man använt resultaten från Sitras framtidsbarometer och megatrendarbete, rapporten Barnets tid som fungerar som grund för barnstrategin, ministeriekansliechefernas rapport Mahdollisuudet Suomelle utgiven av statsrådet, en verksamhetsmiljöanalys av justitieministeriets förvaltningsområde samt observationer vid barnombudsmannens byrå under årens lopp.

Barnombudsmannens arbete har i denna verksamhetsplan delats in i tre helheter. Barnombudsmannen 1. bedömer tillgodoseendet av barnets rättigheter; 2. följer upp, producerar och förmedlar information om barnets rättigheter och 3. skapar nätverk och kontakter mellan olika aktörer.

Prioriterat område år 2020: Jordens framtid med perspektiv på barnets rättigheter

Barn har rätt att leva och utvecklas i en miljö som inte är förorenad. Utan en livsduglig miljö förlorar mänskligheten sin betydelse. Gränserna för jordklotets bärkraft har diskuterats sedan 1970-talet, och på 2000-talet har medvetenheten om klimatförändringen och naturresursernas kritiska tillstånd, som orsakats av människan, fått allt större spridning. I IPCC-klimatpanelens rapport som publicerades första gången hösten 2018 och de två följande rapporterna framhävs nödvändigheten av brådskande åtgärder. Det råder dock olika uppfattningar om de politiska åtgärderna som krävs inom världspolitiken.

Samtidigt har rädslan och osäkerheten hos barn och unga för klimatförändringens följder ökat dramatiskt. I ungdomsbarometern (2018) hade andelen unga mellan 15 och 29 år känner rädsla och osäkerhet ökat från ungefär en tredjedel till 65 procent. De ungas ångest och oro för klimatförändringen har även syns som ett ökat hjälpbehov i servicesystemet.

Klimatförändringen har väckt frågor om enskilda människors och nationers möjligheter att lösa problemet. Finland har förbundit sig till att arbeta mot nettonollutsläpp inom samtliga sektorer och branscher, men de politiska åtgärderna låter fortfarande vänta på sig. (Mahdollisuudet Suomelle 2019.) Barn och unga har varit frustrerade över de vuxnas bristande förmåga att gripa tag i detta ärende, som framför allt gäller barnens och de ungas levnadsmöjligheter. Vintern 2019 startade den unga svenskan Greta Thunberg rörelsen #Fridaysforfuture, vars skolstrejker spred sig till tiotals länder och hundratals skolor även i Finland. Överallt har man inte velat godta denna ungdomsaktivism utan de ungas politiska aktivitet har ifrågasatts.

Barn och ungas oro för klimatförändringen måste tas på allvar och de måste tas med i planeringen av och påverkan på klimatpolitiken. Barnombudsmannen samlar in erfarenheter av barn och unga om klimatförändringens påverkan på den egna vardagen och deras tankar om hur de själva kan påverka. Ett rundabordsamtal ordnas om temat med experter inom olika branscher. Resultaten från utredningsarbetet rapporteras i en separat utredning och kommuniceras till beslutsfattarna på flera olika sätt.

Barnombudsmannen påverkar klimatpolitiken genom att påminna om att konsekvenser för barn bör bedömas då beslut fattas om förnyelsen av näringspolitiken, beskattningslösningar och investeringar.

Målet för verksamheten år 2020 är att barn och ungas oro för klimatförändringen tas på allvar och de inkluderas i det klimatpolitiska beslutsfattandet. Perspektivet på jordens framtid är ett genomgående tema i barnombudsmannens arbete under hela verksamhetsåret. Dessutom publiceras ett verk redigerat av barnombudsmannen om klimatförändringen, jordens framtid och barnens rättigheter som utgörs av inlägg från forskare och experter. I verket utnyttjas även material från Unga rådgivare-träffarna som arrangeras inom ramen för årets tema samt experternas rundabordsamtal. Våren 2020 deltar barnombudsmannen i på inbjudan av barnombudsman Tiia Heinäsuo. Barnombudsmannen är även medlem i Jyväskylä universitets School of Resource Wisdom-nätverkets råd för samhällspåverkan, vars ordförande är minister Pekka Haavisto. Sommaren 2020 deltar barnombudsmannen i en klimatpanel under evenemanget Jyväskylä kesä 2020 och en tillställning på temat hållbar utveckling och kreativitet i barndomen under Suomi Areena 2020. Dessutom beaktar barnombudsmannen hållbar utveckling i sitt eget arbete. Bland annat prioriteras vid byrån distansförbindelser istället för möten, transportformer med liten påverkan på miljön och minskat matsvinn vid servering under möten.

Barnombudsmannens femtonde verksamhetsår

I september 2020 fyller barnombudsmannens byrå femton år. För att fira jubileumsåret ordnas en tillställning i Jyväskylä i september 2020. Planeringen av tillställningen inleds i början av året.

Bedömer hur barnets rättigheter omsätts i praktiken

I sitt uppdrag ska barnombudsmannen bedöma tillgodoseendet av barnets bästa och rättigheter, följa upp lagstiftningen och det samhälleliga beslutsfattandet och bedöma deras effekter för barnets välmående. Barnombudsmannen ska genom initiativ, råd och anvisningar påverka det samhälleliga beslutsfattandet i frågor som gäller barn och driva på att barnens intressen tillvaratas i samhället. (Lag om barnombudsmannen 2 §.)

Utlåtanden

Utarbetandet av utlåtanden om regeringens mest centrala propositioner, myndighetspromemorior och myndighetsutredningar är en grundläggande del av barnombudsmannens bedömningsuppdrag. Byrån följer regeringens författningsberedning och ger vid behov även utlåtanden om regeringspropositioner som man inte ombetts ge ett utlåtande om. Barnombudsmannen satsar på utlåtandenas kvalitet och grund i forskning och effekterna av utlåtandena bedöms genom att följa upp deras påverkan på regeringens propositioner och riksdagens beslut.

Initiativ och ställningstaganden

Barnombudsmannen följer beslutsfattandet med koppling till barn och unga, samhällsdebatten och aktuella fenomen i medborgarsamhället. Barnombudsmannen har en viktig roll då det kommer till att upptäcka och lyfta fram missförhållanden i de mänskliga rättigheterna. Vid behov lägger barnombudsmannen fram initiativ till olika instanser för att fästa aktörernas uppmärksamhet vid att främja barnets rättigheter eller sträva efter att skapa förändring. Barnombudsmannen gör ställningstaganden om aktuella frågor med koppling till barns välmående och rättigheter – vid behov i samarbete med andra aktörer. Effekterna av initiativen och ställningstagandena bedöms genom att följa upp den förverkligade förändringen i frågorna.

Årsbok och verksamhetsplan

Barnombudsmannen avger årligen en berättelse om sitt verksamhetsområde till statsrådet. Årsboken innehåller en bedömning av tillgodoseendet av barnens rättigheter och utvecklingen inom barnens välmående och levnadsförhållanden samt brister som upptäckts i lagstiftningen. Årsboken lämnas till statsrådet före utgången av mars och utarbetas av byråns överinspektör i samarbete med barnombudsmannen. I den årliga verksamhetsplanen (detta dokument) beskrivs det prioriterade områdena för året i fråga och deras relation till verksamheten inom de olika förvaltningsområdena.

Berättelse till riksdagen

Barnombudsmannen lämnar vart fjärde år riksdagen en berättelse om sitt verksamhetsområde. Den senaste berättelsen till riksdagen publicerades 2018. Planeringen av berättelsen år 2022 inleds år 2020. I berättelsen skapas en översikt över barns välmående och aktuella fenomen samt den finska lagstiftningens överensstämmelse med FN:s konvention om barnets rättigheter.

Regelbunden rapport till FN:s kommitté för barnets rättigheter

Finska staten gav i juli 2019 till FN:s kommitté för barnets rättigheter den regelbundna rapport som förutsätts i FN:s konvention om barnets rättigheter. Barnombudsmannen bereder en s.k. parallellrapport till FN:s kommitté för barnets rättigheter om genomförandet av FN:s konvention om barnets rättigheter i Finland. Effekterna av parallellrapporten bedöms genom att granska konklusionerna från FN:s kommitté för barnets rättigheter till finska staten. Beredningen av parallellrapporten inleds våren 2020.

Följer upp, producerar och förmedlar information om barnets rättigheter

i sitt uppdrag ska barnombudsmannen följa upp levnadsförhållandena för barn och unga.

Barnombudsmannen ska genom initiativ, råd och anvisningar påverka det samhälleliga beslutsfattandet i frågor som gäller barn och driva på att barnens intressen tillvaratas i samhället. Barnombudsmannen ska upprätthålla kontakter med barn och ungdomar och förmedla deras synpunkter till beslutsfattarna samt förmedla information om barnfrågor till barn, till människor som arbetar med barn, till myndigheter och till allmänheten. (Lag om barnombudsmannen 2 §.)

Kommunikation i barnombudsmannens verksamhet

Barnombudsmannens byrås kommunikation stärks med en kommunikationsplanerare, vars uppgift är att samordna förnyandet av webbplatsen, utarbeta en kommunikationsstrategi för byrån samt planera och leda byråns dagliga kommunikation. Barnombudsmannens webbplats ändras för att överensstämma med Europaparlamentets och Europarådets direktiv (2016/2102) om tillgänglighet avseende offentliga myndigheters webbplatser och mobila applikationer inom den graderade utsatta tiden, den dvs. senast september 2020.

Under 2020 fattas även beslut om framtiden för webbplatsen Lasten sivut och man strävar samtidigt efter att skapa ett bättre fungerande koncept för kommunikation om barnets rättigheter till barn och unga. För att främja detta syfte arbetar barnombudsmannen intensivt tillsammans med det nationella kommunikationsnätverket för barnets rättigheter och deltar i planeringen av nätverkets kommunikationsstrategi. Det nationella kommunikationsnätverket för barnets rättigheter har samordnats av Centralförbundet för Barnskyddet. År 2020 strävar man efter att slutligen förtydliga kommunikationsverkets finansieringsstruktur tillsammans med undervisnings- och kulturministeriet.

Dessutom bereds år 2020 en nationell kommunikationsstrategi om barnets rättigheter, eftersom den existerande strategin är tio år gammal.

Barnbarometern

Barnbarometern är barnombudsmannens centrala arbetsredskap för att kartlägga barnens erfarenheter. Barometern utgår från en intervjuundersökning med 6-åriga barn i enkätformat och är unik i sitt slag i hela världen. I barnbarometern som utförts två gånger har man utrett barns erfarenheter av förtroende (2016) och testat två olika metoder – intervjuer via telefon och vid besök (2018). Temat för barnbarometern år 2020 är barns uppfattning om ett bra liv och jordens framtid eller klimatförändringen. Enkätformuläret planeras tillsammans med barn i förskoleåldern. Enkäten genomförs av anställda vid ett datainsamlingsföretag som utbildats av barnombudsmannens byrå för uppgiften som telefonintervjuer med ungefär 400 barn i åldern 6 år. Barnbarometern publiceras under veckan för barnets rättigheter i november 2020. Effekterna av barnbarometern bedöms utgående från resultatens användbarhet och synlighet.

Unga rådgivare

De unga rådgivarna har fungerat som barnombudsmannens stöd redan i flera år. Arbetsmetoden har förändrats under årens lopp och under de senaste åren tagit formen av en metod för insamling av information där man söker sig till barnen för att undersöka ett tema som föremål för granskning och intresse vid en viss tidpunkt. Verksamhetsmodellen Unga rådgivare fortsätter på samma sätt, dvs. som årliga träffar med olika grupper av barn och unga. Årligen kan fyra till sex träffar ordnas. Huvudfokus för träffarna förblir det samma. Avsikten under träffarna är att lyssna på barnen och de unga, deras erfarenheter och åsikter. Vid behov hörs intressentgrupper om vilka barngrupper barnombudsmannen borde träffa. Årligen ordnas åtminstone en träff med barn under skolåldern.

Barträffar med koppling till temat för år 2020 har redan ordnats under hösten 2019. Tema för träffarna har varit jordens framtid och barnens erfarenheter av det rådande samhällsklimatet samt oro, osäkerhet och förhoppningar med koppling till klimatet. År 2020 ordnas barträffarna med följande års tema likabehandling i åtanke. Vid behov kan träffar även ordnas på enskilda men aktuella eller i övrigt konstaterat viktiga teman. Träffarna med de unga rådgivarna genomförs som kvalitativa gruppintervjuundersökningar som planeras med noga iakttagande av forskningsetik. Den grundläggande principen för träffarna är att barnen och de unga berättar om sitt liv och de vuxna lyssnar och antecknar. Innehållen i träffarna med de unga rådgivarna används i byråns samtliga publikationer och i synnerhet i utlåtanden och utredningar. Därför fästs mer uppmärksamhet än tidigare vid att samtalen sparas och materialet noga analyseras. Promemoriorna om träffarna skickas till deltagarna för bedömning varefter de publiceras. Vid behov ordnas uppföljande träffar med barngruppen. Effekterna av verksamheten bedöms utgående från informationens användbarhet och synlighet samt de ungas egen bedömning.

Expertklasser

Som en ny verksamhetsmodell från och med år 2020 utgörs en del av barnombudsmannadelegationen arbetsgrupper av barn och unga. Dessa grupper kallas för expertklasser. Avsikten är få med även andra barn än barn som deltar i påverkande verksamhet. Därför är verksamheten i första hand riktad till skolor. Expertklassernas verksamhetsperiod är ett och ett halvt år, dvs. tre terminer. Klassernas viktigaste uppgift är att berätta om sina erfarenheter och åsikter för barnombudsmannen, som förmedlar dem till beslutsfattarna. På motsvarande sätt kan beslutsfattarna via barnombudsmannen be klasserna om åsikter i olika frågor som rör barn och unga. Expertklasserna fungerar alltså som rådgivare för

både barnombudsmannen och beslutsfattarna. Dessutom kan klasserna hjälpa barnombudsmannen utveckla sin egen verksamhet. Expertklasserna väljs i olika delar av Finland med slumpmässigt urval i landskapen. Valet görs så att såväl specialelever som elever i årskurs 1 till 6 och 7 till 9 representeras. Expertklassverksamheten inleds år 2020 och är en del av byråns kontinuerliga verksamhet. Dess effekter bedöms utgående från förmedlingen och utnyttjandet av barnens åsikter samt barnens och beslutsfattarnas erfarenheter.

Undersökningar och utredningar

Barnombudsmannen publicerar årligen utredningar med fokus på forskning med koppling till det årliga prioriterade området och andra nödvändiga teman. Utredningarna sammanställer forskningsrön om barn i anslutning till olika teman, producerar ny information ur barns perspektiv och fungerar således som ett redskap för att följa upp barns välmående. I utredningarna kan man fördjupa kunskapen om ett fenomen eller missförhållande i barn och ungas liv. Det väsentliga är att föra fram barn och ungas åsikter om en fråga eller ett fenomen som det saknas tillräcklig tidigare forskning om. Utredningen kan samtidigt inspirera till mer omfattande forskning, om det konstateras att det finns ett behov av detta. Utredningarna genomförs på egen hand och i samarbete med intressentgrupper och forskare.

År 2020 publiceras en utredning om jordens framtid, klimatförändringen och barns rättigheter.

Utredningen utgörs av en forskningsöversikt, materialet från tre Unga rådgivare-träffar, innehållet i rundabordssamtalet, frågorna i barnbarometern och forskningsartiklar. Forskarna har ombetts skicka in artikelförslag med en öppen inbjudan i oktober 2019. Verket publiceras 2020 och dess effekter bedöms utgående från responsen, användbarheten och synligheten för verket.

Rundabordssamtal

Rundabordssamtal arrangeras om aktuella teman då man behöver nya perspektiv, expertkunskap och möten med olika aktörer. Samtalen är tillställningar dit man strävar efter att bjuda in många olika aktörer – såväl personer som upplever fenomenet i sin vardag och personer som arbetar med fenomenet som forskare och andra sakkunniga. Barnombudsmannen fungerar i dessa samtal som en självständig, oberoende och opartisk sammankallare. En promemoria utarbetas för samtalet och skickas till deltagarna, publiceras på barnombudsmannens webbplats och används i byråns påverkansarbete. I

barnombudsmannens arbete följs effekterna av samtalet upp och vid behov arrangeras ett uppföljande samtal, även om det egentliga fortsatta arbetet vanligtvis utförs av de olika deltagarna i samtalet. År 2020 har temana för rundabordssamtalen koppling till årets prioriterade område – världens framtid, klimatförändringen och barn och unga.

Allmänna kommentarer från kommittén för barnets rättigheter

Under året fortsätter man översätta de allmänna kommentarerna från FN:s kommitté för barnets rättigheter till finska. De allmänna kommentarerna behandlar och fördjupar föreskrifterna i konventionen om barnets rättigheter och ger anvisningar för genomförande. Information om innehållet i de allmänna kommentarerna förmedlas till intressentgrupperna och den breda allmänheten. År 2020 översätts allmän kommentar nr. 24 om barns rättigheter i rättssystemet (*On children's rights in the child justice system*), som precis blivit klar och ersätter allmän kommentar nr. 10. Effekterna av översättningsverksamheten främjas genom att referera till existensen av och innehållet i de allmänna kommentarerna i utlåtanden, initiativ, ställningstagande och vid olika tillställningar samt genom att följa upp deras förekomst vid beslutsfattande och i samhällsdebatten.

Föreläsningar och utbildning i anslutning till konventionen om barnets rättigheter

Barnombudsmannens lagstadgade uppgift är att genom råd och anvisningar främja det samhälleliga beslutsfattandet och driva på att barnens rättigheter tillgodoses i samhället. Barnombudsmannen bjuds ofta in att tala vid olika tillställningar. Tillställningarnas betydelse övervägs noga och i samband med inlägg under tillställningarnas värnar man om utbildningsperspektivet. I samband med varje inlägg förmedlas information om barnets rättigheter, arbetet som utförs av FN:s kommitté för barnets rättigheter och exempelvis innehållet i de allmänna kommentarerna, situationen för barns välmående, redskap för uppföljning av välmående (t.ex. nationella indikatorer för barns välmående) och förslag för att åtgärda förhållandena. Man strävar efter att utarbeta nedskrivna tal och/eller diabolider av inläggen, som sparas för framtida användning.

Barnombudsmannens byrå arrangerar varje år en utbildningsdag för myndigheterna inom centralförvaltningen och andra målgrupper om konventionen om barnets rättigheter och dess genomförande. År 2020 arrangeras utbildningen för nya riksdagsledamöter. År 2020 främjas även utbildningssamarbetet med Polisyrkeshögskolan. Effekterna av föreläsningarna och utbildningen bedöms utgående från mottagen respons.

Nationella indikatorer om barns välfärd

Barnombudsmannens byrå har tidigare aktivt deltagit i utvecklingen av nationella indikatorer om barns välfärd som samlats i statistik- och indikatorbank SOTKANET som upprätthålls av Institutet för hälsa och välfärd. Indikatorerna används i byråns arbete, utlåtanden, ställningstaganden, initiativ, presentationer, utbildning och utredningar. Utöver detta presenteras vid olika utbildningstillfällen och besök forskningsrön om barn och unga och var forskningsrönen hittas. Vid byrån följer man aktivt aktuell forskning om barn och unga och inom ramen för arbetstiden försöker man ordna tid för detta. År 2020 deltar byrån i Institutet för hälsa och välfärd, ITLA och andra aktörers arbetsgrupper där man utvecklar indikatorer och metoder för att utnyttja forskningsrön om barn.

Medborgarkontakt

Barnombudsmannen kontaktas årligen 700–800 gånger av medborgare om många frågor som rör barn. Barnombudsmannen har inte enligt lagen behörighet att ta ställning till frågor som rör enskilda barn eller familjer eller ingripa i andra myndigheters verksamhet i enskilda ärenden. I enlighet med förvaltningslagen hänvisar barnombudsmannen vid behov medborgaren som tagit kontakt till rätt myndighetsinstans. Byrån statistikför kontakten med medborgare på allmän nivå och använder perspektiv inhämtade från denna i sitt eget arbete och samarbetet med andra myndigheter.

Skapar nätverk och kontakter mellan olika aktörer

Barnombudsmannens uppgift är att utveckla former för samarbete mellan olika aktörer (Lag om barnombudsmannen 2 §).

Barnombudsmannadelegationen

Om barnombudsmannadelegationen stadgas i lagen om barnombudsmannen (1221/2014) och statsrådets förordning om barnombudsmannen (274/2005). I enlighet med 4 § i lagen är delegationens uppgift att

bistå barnombudsmannen i att främja barns ställning och rättigheter samt

myndighetssamarbetet i dessa frågor. I enlighet med 5 § i förordningen tillsätter statsrådet delegationen

på barnombudsmannens förslag för högst fem år på gången. Delegationen har en ordförande, viceordförande och högst 14 övriga medlemmar, som var och en har en personlig ersättare. Ordförande för delegationen är barnombudsmannen och viceordföranden är specialforskaren. I delegationen ska expertis inom olika förvaltningsområden och expertis på regional och lokal nivå samt expertis hos organisationer med koppling till delegationens verksamhetsområde och andra motsvarande instanser vara representerad. I enlighet med 6 § i förordningen är delegationens uppgift bistå barnombudsmannen med att lägga fram förslag och ge utlåtanden om främjandet av barnens ställning och rättigheter; främja samarbetet mellan olika nationella och internationella aktörer i frågor som gäller barnens ställning och rättigheter; bevaka och utvärdera den nationella och internationella utvecklingen i frågor som gäller barn; stärka barnens ställning i samhället samt verka för att attityderna i samhället utvecklas i en mer positiv riktning när det gäller barn och att inhämtandet av information om barnens ställning och rättigheter främjas; sköta övriga eventuella, av barnombudsmannen förelagda frågor, som hör till verksamhetsområdet. I enlighet med 7 § i förordningen kan delegationen tillsätta utrednings- och arbetsgrupper samt höra sakkunniga.

Den nya barnombudsmannadelegationens verksamhetsperiod är 1.11.2019– 31.10.2024. År 2020 utarbetas en egen verksamhetsstrategi för delegationen, inom ramen för vilken det fattas beslut om utrednings- och arbetsgrupper samt sakkunniga som ska kallas. Målet är att de ovan nämnda expertklasserna även ska fungera som rådgivare för barnombudsmannadelegationen. Barnombudsmannadelegationen sammanträder vanligtvis fyra gånger per år.

Arbete med intressentgrupper

Barnombudsmannen samarbetar kontinuerligt med olika intressentgrupper genom att träffa dem och delta i olika tillställningar. Även långsiktigt deltagande i olika strategiskt viktiga kommittéer, arbetsgrupper och styrgrupper är en viktig del av arbetet för barnombudsmannens byrå. År 2020 stärks samarbetet med i synnerhet nationella aktörer, såsom diskrimineringsombudsmannen, jämställdhetsombudsmannen och Självständighetsjubileets barnstiftelse ITLA som är underordnad riksdagen.

Det prioriterade området år 2020, jordens framtid, klimatförändringen och barn, stöds av medlemskap i Jyväskylä universitets School of Resource Wisdom-nätverkets råd för samhällspåverkan, deltagande i evenemanget Jyväskylä kesä 2020 och i en tillställning under SuomiAreena 2020.

Internationella kontakter

Barnombudsmannen deltar i internationellt samarbete. År 2020 främjas i synnerhet det nordiska samarbetet med barnombudsmännen på Åland, i Sverige, Norge och Danmark och på Island, Färöarna och Grönland. Finland svarar för att arrangera nästa nordiska möte som arrangeras 20–24.4.2020 i Mariehamn i samarbete med människorättsombudsmannen på Åland.

Barnombudsmannens byrå fortsätter vara medlem i nätverket *European Network of Ombudpersons for Children* (ENOC). Nätverket ordnar en konferens och årsmöte under hösten samt ett seminarium inför årsmötet och konferensen under våren.

År 2020 bereder barnombudsmannens byrå en parallellrapport till FN:s kommitté för barnets rättigheter till Finlands landsrapport om konventionen om barnets rättigheter, som skickades till kommittén i juli 2019. Dessutom följer barnombudsmannens byrå kommitténs arbete, översätter dess publicerade allmänna kommentarer till finska och deltar i aktualitetsdagen som ordnas av kommittén.

Barnombudsmannens byrå följer dessutom arbetet med strategin för barnets rättigheter vid Europarådet och arbetet som utförs av samordnaren av barnets rättigheter vid Europeiska kommissionen.

Veckan för barnets rättigheter

Konventionen om barnets rättigheter utfärdades 20.11.1989 och tidpunkten har etablerats som en temavecka för tillställningar och evenemang som påminner om barnets rättigheter. Barnombudsmannen deltar i evenemangen under veckan i samarbete med olika aktörer och fungerar i mån av möjlighet som en av arrangörerna för barnens ”maktövertagandetillställning” tillsammans med ITLA och Centralförbundet för Barnskyddet på dagen för barnets rättigheter 20.11.2020.

Besök

Barnombudsmannen besöker med inbjudan olika kommuner, skolor, daghem och andra organisationer för att träffa barn och unga i deras vardag. Barnombudsmannen har rätt att utan avgift få nödvändig information av övriga myndigheter för utförandet av sina uppgifter, om inte något annat följer av sekretessregler. I samband med besöken informerar man om barnets rättigheter, samlar in information om barns erfarenheter och åsikter samt observationer om proffs och föräldrars åsikter. Dessa kan användas i byråns lagstadgade arbete, såsom utlåtanden, initiativ, ställningstaganden och utredningar. Barnombudsmannens besök är inte granskningsbesök.

Omsorg om personalens välmående

Personal

Vid barnombudsmannens byrå arbetar utöver barnombudsmannen en administrativ assistent, en jurist, en specialforskare och en överinspektör (5 årsverken). År 2020 arbetar vid byrån en visstidsanställd kommunikationsplanerare, vars tjänst man strävar efter att omvandla till en ordinarie tjänst. Dessutom ansöker man om att upprätta en ny överinspektörstjänst vid sidan av tjänsten som överinspektör som länge varit beroende av vikariat. Målet är att personalen år 2020 ska utgöras av sju (7) personer med ordinarie tjänst. Byrån tar varje år emot en till två högskolepraktikanter.

Personalens välmående

Barnombudsmannens byrås arbetarskyddsprogram har godkänts 16.10.2019 och en arbetarskyddsfullmäktig har utnämnts för byrån. Under verksamhetsåret arrangeras utbildning i första hjälpen. Dessutom har handlingsanvisningar utarbetats vid byrån för trakasserier och osakligt bemötande. Målet för femårsstrategin är att personalen vid barnombudsmannens byrå har en bra psykisk, fysisk, etisk och social funktionsförmåga, kompetensutvecklingen är fortlöpande, arbetsfördelningen är tydlig och ändamålsenlig, arbetsgemenskapen är trygg och stödjer dess medlemmar samt att delaktigheten är stark. För att uppnå målen stärks gemenskapen och det ömsesidiga förtroendet och man skapar tillsammans olika sätt för rekreation och för att stärka den sociala sammanhållningen. Varje anställd får påverka innehållet av sina egna arbetsuppgifter och de gemensamma frågorna. Vid byrån främjas flexibelt sammanpassningen av arbetet och familjelivet. De anställdas kunskaper stärks genom att dela kunskaper och färdigheter internt och genom samarbete med externa partner. Dessutom stöds fortlöpande inläring och fortbildning uppmuntras med en separat ersättning. Personalens välmående och hur väl ledningen lyckats följs upp med CAF-enkäten och VMBaro-enkäten och dessutom uppmuntras till ständig dialog med chefen. Vid byrån utnyttjas företagshälsovårdstjänsterna och arbetshandledning vid behov. Byråns företagshälsovård konkurrensutsattes 2019 och leverantören står klar 1.1.2020. Barnombudsmannens byrå finns i Jyväskylä på adressen Vapaudenkatu 58 A. Hösten 2020 öppnar barnombudsmannens byrå en filial i Helsingfors.

Ekonomi

Löner dvs. personalkostnader + socialskydd	395 700
Övriga verksamhetsutgifter	212 600
Hyror	48 400
Totalt	656 700 €